

*Procedury postępowania pracowników i uczniów
Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego
im. Marii Konopnickiej w Złotej
w sytuacjach kryzysowych*

WSTĘP

Podczas wykonywania procedur należy kierować się dobrem osobistym ucznia, dbając jednocześnie o jego bezpieczeństwo i godność osobistą.

O obowiązujących procedurach w sytuacjach zagrożenia szkoła informuje rodziców na spotkaniach z rodzicami. Powyższe procedury są dostępne w pokoju nauczycielskim szkoły.

I. Procedury postępowania w sytuacjach zachowania agresywnego i przemocy ze strony uczniów.

W każdym przypadku, gdy uczeń jest świadkiem wypadku, pobicia, agresywnego zachowania bądź innego zdarzenia sprzecznego z normami i zasadami obowiązującymi na terenie szkoły natychmiast zgłasza tą sytuację najbliższej znajdującej się osobie:

1. nauczycielowi
2. wychowawcy
3. innemu pracownikowi szkoły
4. Dyrektorowi szkoły

1. Procedura zachowania się w przypadku czynu o stosunkowo niskiej szkodliwości.

1. Zdecydowane i stanowcze całkowite przerwanie negatywnych zachowań sprawcy wobec ofiary.
2. Rozdzielenie stron.
3. Ustalenie granic: nie dopuszczenie do przejawów agresji wobec siebie jako osoby interweniującej.
4. Ocena zagrożenia i podjęcie decyzji o rodzaju interwencji.
5. Rozmowa z uczniem – zwrócenie uwagi na jego niewłaściwe zachowanie.
6. Zgłoszenie zaistniałego zdarzenia wychowawcy klasy.
7. Upomnienie wychowawcy i odpowiedni zapis w dzienniku klasowym.
8. Gdy uczeń nadal nie reaguje na upomnienia – poinformowanie rodziców o zaistniałym fakcie.
9. Dalsze możliwe do wyciągnięcia konsekwencje zawarte są w § 40 pkt. 4 Statutu SOSW im. Marii Konopnickiej w Złotej (patrz załącznik nr 1).

2. Procedura zachowania się w przypadku czynu o dużej szkodliwości.

1. Zdecydowane i stanowcze, słowne, całkowite przerwanie negatywnych zachowań sprawcy wobec ofiary.
2. Rozdzielenie stron.
3. Ustalenie granic: nie dopuszczenie do przejawów agresji wobec siebie jako osoby interweniującej.
4. Ocena zagrożenia i podjęcie decyzji o rodzaju dalszej interwencji.
5. Udzielenie pierwszej pomocy ofierze zdarzenia i zabezpieczenie miejsca zdarzenia.
6. W razie konieczności wezwanie pomocy medycznej.
7. Wezwanie wychowawcy (w razie jego nieobecności pedagoga/psychologa)
8. Powiadomienie Dyrekcji o zaistniałym zdarzeniu.

9. Powiadomienie rodziców/opiekunów sprawcy i ofiary zaistniałego zdarzenia. Wezwanie ich do szkoły.
10. Rozmowa indywidualna ze sprawcą i ofiarą zdarzenia (w razie potrzeby również z ewentualnymi świadkami zdarzenia).
11. W przypadku poważnego wykroczenia – wezwanie Policji.
12. Upomnienie lub nagana od wychowawcy klasy – odpowiedni zapis w dzienniku klasowym.
13. W przypadku braku poprawy zachowania dalsze możliwe do wyciągnięcia konsekwencje zawarte są w § 40 pkt 4 Statutu SOSW im. Marii Konopnickiej w Złotej (patrz zał. nr 1).

II. Postępowanie w przypadku zachowania uniemożliwiającego prowadzenie lekcji.

1. Upomnienie słowne.
2. Próba uspokojenia sytuacji w klasie.
3. Uwaga ze strony nauczyciela wpisana do dziennika klasowego.
4. Powiadomienie wychowawcy klasy (rozmowa z uczniem).
5. W przypadku braku reakcji na interwencję nauczyciela i wychowawcy rozmowa z pedagogiem/psychologiem szkolnym.
6. W przypadku powtarzania się takiego zachowania, powiadomienie rodziców (prawnych opiekunów oraz ewentualnie kuratora sądowego).
7. Dalsze możliwe do wyciągnięcia konsekwencje zawarte są w § 40 pkt Statutu SOSW im. Marii Konopnickiej w Złotej (patrz zał. nr 1).

III. Postępowanie w sytuacji agresywnego zachowania i stosowania przemocy pracownika szkoły wobec ucznia.

1. Na wniosek ucznia, pracownika szkoły lub rodzica, Dyrekcja szkoły przeprowadza niezwłocznie postępowanie wyjaśniające ze stronami konfliktu.
2. W przypadku potwierdzenia się zarzutów – podjęcie przez Dyrektora szkoły postępowania dyscyplinarnego wobec pracownika – powiadomienie odpowiednich organów.

IV. Postępowanie w sytuacji naruszenia godności osobistej pracownika szkoły.

1. Wezwanie wychowawcy (w razie jego nieobecności pedagoga/psychologa lub Dyrektora)
2. Przeprowadzenie rozmowy przez wychowawcę ze sprawcą.
3. W razie potrzeby powiadomienie rodziców/opiekunów
4. W razie konieczności powiadomienie policji i kuratora.
5. Dalsze możliwe do wyciągnięcia konsekwencje zawarte są w § 40 pkt 4 Statutu SOSW im. Marii Konopnickiej w Złotej.

V. Postępowanie w sytuacji stwierdzenia dewastacji mienia szkolnego i cudzej własności.

1. Interwencja – powstrzymanie sprawców.
2. W przypadku braku możliwości ustalenia sprawcy/sprawców, zawiadomienie wychowawcy/wychowawców osób uczestniczących w zdarzeniu. Rozmowa z wszystkimi osobami mogącymi się znajdować w miejscu zdarzenia. Podjęcie czynności mających na celu ustalenie sprawcy/sprawców.
3. Wezwanie rodziców/opiekunów.
4. W przypadku dużej szkody obligatoryjne wezwanie Policji.
5. Wszczęcie procedur prawnych mających na celu wyciągnięcie konsekwencji materialnych wobec sprawców rodziców/opiekunów prawnych sprawców.
6. Dalsze możliwe do wyciągnięcia konsekwencje zawarte są w § 40 pkt 4 Statutu SOSW im. Marii Konopnickiej w Złotej (patrz zał. nr 1).

VI. Postępowanie w sytuacji znalezienia na terenie szkoły substancji przypominającej wyglądem substancję odurzającą.

W przypadku znalezienia substancji przypominającej substancję odurzającą przez ucznia- niezwłoczne powiadomienie pracownika szkoły.

1. Zachowując środki ostrożności, w obecności drugiej osoby pracownik zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. O zaistniałym fakcie informuje Dyrektora szkoły, który ma obowiązek wezwać Policję.
3. Po przyjeździe Policji następuje niezwłoczne przekazanie zabezpieczonej substancji i informacji dotyczącej szczegółów zdarzenia.

VII. Postępowanie w przypadku podejrzenia, że uczeń posiada przy sobie substancję odurzającą.

1. Powiadomienie wychowawcy .
2. Pracownik w obecności innej osoby (wychowawcy, Dyrekcji, pedagoga/psychologa) ma prawo zażądać, aby uczeń przekazał mu podejrzaną substancję, pokazał zawartość torby itp. Nauczycielowi nie wolno (nie ma prawa) samodzielnie przeszukać odzieży ani torby ucznia – jest to czynność zastrzeżona dla Policji.
3. W przypadku oddania nauczycielowi przez ucznia podejrzaną substancji, szkoła przekazuje ją niezwłocznie Policji.
4. W przypadku odmowy oddania podejrzaną substancji - powiadomienie o tym fakcie Dyrektora. Decyzja Dyrektora odnośnie zawiadomienia Policji.
5. Powiadomienie o zaistniałym fakcie rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
6. Dalsze postępowanie zgodnie z Procedurą nr XIV.

VIII. Postępowanie w sytuacji podejrzenia, że uczeń znajduje się pod wpływem środków odurzających.

1. Odizolowanie ucznia od reszty uczniów, lecz nie pozostawienie go samego.
2. Powiadomienie wychowawcy klasy.
3. W razie konieczności udzielenie pomocy medycznej.
4. W razie konieczności wezwanie rodziców. W przypadku odmowy przyjazdu rodziców lub niemożności skontaktowania się z rodzicami/prawnymi opiekunami, zawiadomienie Policji.
5. W razie potwierdzenia się podejrzeń postępowanie zgodne z Procedurą nr IX.

IX. Procedura postępowania w sytuacji, gdy uczeń znajduje się pod wpływem substancji odurzających.

1. Gdy uczeń znajduje się pod wpływem substancji odurzających należy powiadomić wychowawcę lub Dyrektora szkoły (w razie ich nieobecności pedagoga/psychologa szkolnego), odizolować ucznia od reszty wychowanków.
2. Wychowawca telefonicznie zawiadamia rodziców/opiekuna prawnego o zaistniałej sytuacji oraz zobowiązuje go do odbioru ucznia ze szkoły.
3. W przypadku braku kontaktu z rodzicami/opiekunami prawnymi, Dyrektor zawiadamia Pogotowie Ratunkowe /Policję.
4. Sporządzenie notatki służbowej przez osobę koordynującą działania wynikające z tej procedury.

W przypadku gdy uczeń próbuje dostać się na teren Ośrodka znajdując się pod wpływem substancji odurzających –niedopuszczenie do wejścia na teren placówki.

X. Postępowanie w sytuacji nieusprawiedliwionej absencji ucznia (wagary).

1. Po stwierdzeniu tygodniowej nieobecności ucznia w szkole, wychowawca klasy zobowiązany jest do skontaktowania się z rodzicami / prawnymi opiekunami ucznia w celu wyjaśnienia przyczyn nieobecności.
2. W razie braku bezpośredniego kontaktu z rodzicami / prawnymi opiekunami ucznia, wychowawca wysyła zawiadomienie pisemne dotyczące nieobecności ucznia w szkole.
3. Wobec braku informacji zwrotnej ze strony rodziców / prawnych opiekunów ucznia wychowawca klasy wraz z pedagogiem szkolnym składa wizytę w domu ucznia w celu wyjaśnienia okoliczności zaistniałej sytuacji i przeprowadzenia rozmowy dyscyplinującej.
4. Z przebiegu wizyty wychowawca/pedagog sporządza notatkę służbową, która pozostaje w teczce osobowej ucznia. Pedagog informuje dyrektora szkoły o podjętych działaniach.
5. W przypadku dalszego braku realizacji obowiązku szkolnego przez ucznia pedagog powiadamia kuratora ucznia (jeśli takiego posiada), natomiast Dyrektor szkoły wysyła

listem poleconym za potwierdzeniem odbioru upomnienie do rodziców / prawnych opiekunów dziecka.

6. Brak reakcji ze strony rodziców skutkuje wszczęciem postępowania egzekucyjnego: - zawiadomienie Dyrektora szkoły obwodowej lub Gminy na terenie której uczeń zamieszkuje o nierealizowaniu przez niego obowiązku szkolnego.
7. Dalsze nie realizowanie obowiązku szkolnego przez ucznia skutkuje złożeniem wniosku do Sądu dla Nieletnich – o rozeznanie sytuacji rodzinnej i wydanie odpowiednich zarządzeń opiekuńczych.

XI. Procedura postępowania w sytuacji wypadku w szkole lub na terenie szkoły.

1. Udzielenie pierwszej pomocy w zależności od potrzeb oraz poinformowanie Dyrektora szkoły o zaistniałym wypadku.
2. Wezwanie karetki pogotowia (w zależności od potrzeby) oraz zabezpieczenie miejsca wypadku.
3. Zawiadomienie rodziców o wypadku przez Dyrektora lub wyznaczonego przez niego pracownika.
4. Obserwacja poszkodowanego do momentu przyjazdu karetki pogotowia.
5. O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym Dyrektor powiadamia Policję, Organ prowadzący, Kuratora Oświaty, a o zatruciu zbiorowym zawiadamia również Stację Sanitarno-Epidemiologiczną.

XII. Procedura postępowania wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa.

1. Niezwłoczne powiadomienie Dyrekcji szkoły i wychowawcy.
2. Ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
3. Przekazanie sprawcy (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) Dyrektorowi/pedagogowi/psychologowi pod opiekę.
4. Wychowawca informuje o zdarzeniu rodziców ucznia- sprawcy.
5. Powiadomienie Policji (decyzję o powiadomieniu podejmuje Dyrektor szkoły).
6. Zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich Policji.

XIII. Procedura postępowania wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego.

1. Udzielenie pierwszej pomocy (przedmedycznej), bądź zapewnienia jej udzielenia poprzez wezwanego lekarza, w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń.
2. Niezwłoczne powiadomienie Dyrektora i wychowawcy (pedagoga /psychologa szkolnego).
3. Powiadomienie rodziców/ opiekunów prawnych wychowanka.
4. Niezwłoczne wezwanie Policji w przypadku kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.
5. Objęcie ofiary czynu karalnego pomocą psychologiczno-pedagogiczną.

XIV. Procedura postępowania w przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów i substancji niebezpiecznych.

1. Należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom.
2. Uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów.
3. Wezwać Policję – nr tel. 997 lub kom. 112.

XV. Procedura postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia wynikających z trudnych zachowań uczniów /przymus bezpośredni/.

Pracownik może podjąć sam decyzję o użyciu przymusu bezpośredniego tylko w następujących sytuacjach:

- a) *gdy uczeń stanowi zagrożenie życia lub zdrowia dla siebie i innych osób,*
- b) *sytuacji bezpośredniego zagrożenia w kontakcie „uczeń -pracownik”, „uczeń-uczeń”.*

Jeżeli następuje bezpośrednie zagrożenie życia ucznia w wyniku świadomej autoagresji (próba samobójcza) wzywamy lekarza, Policję, rodziców/prawnych opiekunów oraz powiadamiamy Dyrektora.

1.Postępowanie w razie agresji /autoagresji ucznia

1. Zachowanie bezpiecznego dystansu wobec ucznia agresywnego/ autoagresywnego.
2. Słowna informacja nauczyciela wobec ucznia o zaprzestaniu zachowania agresywnego/autoagresywnego, jeśli polecenie nie przynosiżądanego efektu należy:
 - a) Wezwać drugą osobę do pomocy celem zapewnienia bezpieczeństwa,
 - b) Wezwać pielęgniarkę celem podjęcia decyzji o potrzebie zastosowaniu środków przymusu bezpośredniego (przytrzymanie lub izolacja ucznia, unieruchomienie, podanie dodatkowej dawki leku) lub wezwaniu karetki pogotowia.
3. Poinformowanie rodziców/opiekunów o zajściu.
4. Sporządzenie notatki ze zdarzenia.

5. W razie powtarzających się bądź nasilonych zachowań agresywnych Zespół ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej powinien zwrócić się z pisemną prośbą do rodzica/opiekuna o przedłożenie zaświadczenia lekarskiego dotyczącego braku przeciwwskazań do uczestnictwa ucznia w zajęciach na terenie SOSW w Złotej.

XVI. Procedura udzielania pierwszej pomocy w stanach zagrożenia zdrowia i życia

1. Powiadomić natychmiast szkolną pielęgniarkę, która wzywa pomoc medyczną 999/112, równolegle sprawdzić stan przytomności – poklepać po policzku, po ramieniu, sprawdzić oddech – zbliżyć policzek do ust chorego i sprawdzić czy wyczuwalny jest prąd wydychanego powietrza, sprawdzić tętno na tętnicach szyjnych. Przy zachowanym tętnie i oddechu jeśli nie ma przeciwwskazań (uraz głowy, kręgosłupa) ułożyć poszkodowanego w pozycji bocznej, ewentualnie ucisnąć miejsca krwawienia.
2. Natychmiast powiadomić dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji.
3. Poinformować telefonicznie rodziców.
4. Zapewnić opiekę do czasu przybycia lekarza/pielęgniarki.
5. Zapewnić opiekę podczas przewozu ucznia karetką do szpitala.
6. Przekazać lekarzom kluczowe informacje o sytuacji poszkodowanego i czekać na przyjazd rodziców/opiekunów.

XVI. a. Procedura postępowania w przypadku wystąpienia padaczki u ucznia

1. Przede wszystkim zachować spokój.
2. Ułożyć chorego w bezpiecznym miejscu w pozycji bezpiecznej, na boku.
3. Zabezpieczyć chorego przed możliwością urazu w czasie napadu – zdjąć okulary, usunąć z ust ciała obce, podłożyć coś miękkiego pod głowę.
4. Asekurować w czasie napadu i pozostać z chorym do odzyskania pełnej świadomości.

NIE WOLNO

1. Podnosić pacjenta.
2. Krępować jego ruchów.
3. Wkładać cegokolwiek między zęby lub do ust.

Pomoc lekarska jest potrzebna, jeżeli był to pierwszy napad w życiu lub napad trwał dłużej niż 10 minut albo jeśli po napadzie wystąpiła długo trwająca gorączka, sugerująca zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych.

XVI b. Procedura postępowania z dzieckiem przewlekle chorym

1. Rodzic powinien dostarczyć wychowawcy informacje o stanie zdrowia przewlekle chorego, objawach choroby, zagrożeniach zdrowotnych, przyjmowanych lekach i ich wpływie na organizm.
2. Jeśli choroba zostanie zdiagnozowana podczas uczęszczania do szkoły rodzic powinien niezwłocznie poinformować o tym fakcie wychowawcę
3. Rodzic jest zobowiązany do stałej współpracy z wychowawcą dziecka chorego

4. Wychowawca jest zobowiązany do przekazania informacji Radzie Pedagogicznej i pozostałym pracownikom szkoły o sposobach postępowania z chorym dzieckiem na co dzień i w sytuacji zaostrzenia objawów czy ataku choroby
5. W przypadku nasilenia choroby dziecka podczas pobytu w szkole dyrektor lub nauczyciel niezwłocznie informuje o zaistniałej sytuacji rodziców/opiekunów prawnych.

XVII. Procedura w przypadku wejścia na teren ośrodka osoby obcej

Osoba obca to ktoś nie będący aktualnie uczniem, nauczycielem, pracownikiem szkoły, każda osoba, której dyżurujący nie zna z widzenia lub osobiście.

6. Pracownik ośrodka pyta osobę, której nie zna w jakim celu chce wejść na teren placówki
7. po usłyszeniu powodu, pyta o imię, nazwisko i kieruje go bezpośrednio do osoby o którą pyta
8. byli uczniowie podają imię i nazwisko oraz nazwisko ucznia/nauczyciela do którego przyszedli oraz podają cel wizyty. Po przekazaniu informacji oczekiwanie na kolegę/nauczyciela odbywa się na hallu szkoły lub poza drzwiami budynku.

XVIII. Procedura w przypadku wtargnięcia do szkoły napastnika (terrorysty).

Procedura odnosi się do niezbędnej reakcji nauczyciela i dotyczy sytuacji wtargnięcia napastnika z niebezpiecznym narzędziem lub bronią, który strzela do osób znajdujących się na korytarzu i w salach lekcyjnych, tzw. *aktywny strzelec*. *procedura powstała na podstawie rekomendacji z Programu MEN. „Bezpieczna Szkoła”

1. Jeżeli nie miałeś szansy na ucieczkę, ukryj się, zamknij drzwi na klucz (*zabarykaduj się*) - szybkie zamknięcie drzwi może uniemożliwić napastnikowi wejście do pomieszczenia i zabicie kolejnych osób
2. Wycisz i uspokój uczniów - wszelkie dźwięki wydostające się z sal lekcyjnych mogą spowodować próbę wejścia napastnika do pomieszczenia lub ostrzelanie sali lekcyjnej przez drzwi czy ścianę
3. Zaopiekuj się uczniami, którzy potrzebują pomocy - należy zwrócić szczególną uwagę na dzieci, które specyficznie reagują na stres i mogą mieć problemy z opanowaniem emocji
4. Każ bezwzględnie wyciszyć, wyłączyć telefony - niespodziewane sygnały telefonów mogą zdradzić obecność osób wewnątrz zamkniętych pomieszczeń i zachęcić napastnika do wejścia
5. Poinformuj policję wysyłając informację tekstową - SMS o zaistniałej sytuacji - w przypadku wtargnięcia napastnika do szkoły niezbędnym jest natychmiastowe przekazanie informacji policji

6. Zasłoń okno, zgaś światło - należy zaciemnić salę aby utrudnić obserwację osób zabarykadowanych w salach lekcyjnych przez osoby współpracujące z napastnikami, a znajdujące się na zewnątrz obiektu szkolnego
7. Nie przemieszczaj się - przemieszczanie się może powodować dźwięki lub cień, który może zostać zauważony przez napastników
8. Stań poniżej linii okien, zejźdź ze światła drzwi - przebywanie w świetle drzwi rzuca cień i może zostać zauważone przez napastników
9. Zejźdź z linii strzału, połóż się na podłodze - z reguły napastnicy strzelają na wysokości około 1 do 1,5 m. Strzały z broni palnej bez problemu penetrują drzwi i mogą zabić osoby znajdujące się wewnątrz
10. Jeżeli padną strzały, nie krzycz - napastnicy oddając na ślepo strzały przez zamknięte drzwi chcą sprowokować krzyki przerażonych osób i upewnić się czy w salach rzeczywiście nikogo nie ma
11. Nie otwieraj nikomu drzwi - interweniujące oddziały policji w przypadku takiej konieczności same otworzą drzwi. Napastnicy mogą zmusić osoby funkcyjne do przekazania komunikatu, który ma spowodować otwarcie drzwi
12. W przypadku wtargnięcia napastnika do pomieszczenia podejmij walkę, która może być ostatnią szansą na uratowanie życia - w sytuacji obecności aktywnego strzelca jego celem jest zabicie jak największej liczby ludzi. W takiej sytuacji podjęcie walki może dać jedyną szansę na uratowanie życia
13. W przypadku bezpośredniego kontaktu z napastnikami, którzy dążą do przejęcia kontroli nad szkołą:
 - Wykonuj bezwzględnie polecenia napastnika - wszelkie próby oporu mogą być uznane przez napastników jako akt agresji i zakończyć się śmiercią zakładników
 - Na żądanie terrorystów oddaj im przedmioty osobiste, np. telefon - wszelkie próby oszukania napastników mogą zakończyć się śmiercią osoby oszukującej
 - Poinformuj, że nie możesz wykonać jakiegoś polecenia - w takim przypadku ewentualne niewykonanie polecenia napastników nie zostanie potraktowane jako próba oporu
 - Nie patrz terrorystom w oczy, unikaj kontaktu wzrokowego - w takiej sytuacji patrzenie w oczy może zostać uznane za akt prowokacji i agresji
 - Nigdy nie odwracaj się plecami do napastnika - odwracanie plecami może zostać uznane jako akt agresji czy lekceważenia, utrudnia także orientację w sytuacji
 - Nie zwracaj na siebie uwagi – nie zwracanie na siebie uwagi może zwiększyć szansę na uratowanie życia w przypadku, gdy zamachowcy zdecydują się zabić kogoś dla przykładu

- Nie lekceważ napastnika i nie bądź agresywny - brak szacunku i agresja mogą zostać ukarane przez zamachowców
- Nie oszukuj terrorysty - oszustwo może zostać potraktowane jako brak szacunku czy agresji i zostać ukarane
- Uspokój uczniów, zawsze zwracaj się do nich po imieniu - zwracanie się do uczniów po imieniu pozwala na ich spersonalizowanie, co może spowodować lepsze ich traktowanie przez zamachowców
- Poinformuj napastnika o uczniach ze schorzeniami - wiedza ta w konsekwencji obniży agresję ze strony zamachowców wobec dzieci, których zachowanie odstaje od reszty
- Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów - każda aktywność podjęta bez zgody zamachowców może zostać potraktowana jako akt oporu czy agresji i w konsekwencji ukarana
- Zawsze korzystaj z dobrej woli terrorysty - nigdy nie wiadomo, kiedy kolejny raz będziemy mogli napić się czy zjeść posiłek.

14. W przypadku działań antyterrorystycznych podjętych przez policję:

- Nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów – możesz zostać uznany za terrorystę - policja w trakcie operacji odbijania zakładników nie jest w stanie odróżnić napastników od ofiar
- Nie próbuj pomagać służbom ratowniczym, dyskutować z nimi - próba pomocy siłom bezpieczeństwa bez ich wyraźnej zgody czy prośby może zostać potraktowane jako akt agresji
- Połóż się na podłodze, trzymaj ręce z otwartymi dłońmi najlepiej na wysokości głowy - taka pozycja pozwala widzieć ewentualne niebezpieczne narzędzia będące w posiadaniu zamachowców, którzy wtopili się w szeregi zakładników
- Słuchaj poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddawaj się jej działaniom - postawa taka ułatwia działania policji, a także identyfikację zamachowców, którzy próbują się wtopić w szeregi napastników
- Nie trzymaj oczu w przypadku użycia gazów łzawiących - tarcie oczu tylko pogarsza skutki użycia gazu łzawiącego
- Pytaj o pozwolenie zaopiekowania się swoimi uczniami - wszelkie samowolne działania mogą zostać potraktowane jako akt agresji i mogą utrudnić akcję ratunkową
- Odpowiadaj na pytania funkcjonariuszy - policja zbiera kluczowe informacje mające się przyczynić do skutecznej akcji uwolnienia zakładników i identyfikacji zamachowców

- Bądź przygotowany na traktowanie siebie jako potencjalnego terrorysty dopóki twoja tożsamość nie zostanie potwierdzona - w pierwszej fazie operacji odbijania zakładników policja nie jest w stanie odróżnić zakładników od napastników, którzy często próbują się wtapiać w tłum i uciec z miejsca ataku
- Po wydaniu polecenia wyjścia – opuść pomieszczenie jak najszybciej, oddal się we wskazanym kierunku - w przypadku interwencji sił bezpieczeństwa należy wykonać polecenia dokładnie tak, jak tego chcą siły interwencyjne
- Nie zatrzymuj się dla zabrania rzeczy osobistych, zawsze istnieje ryzyko wybuchu lub pożaru - najważniejsze jest uratowanie życia i zdrowia, a dopiero później ratowanie dóbr materialnych.

XIX. Procedura w przypadku podejrzanego ładunku

* *Podejrzanym pakunkiem to przesyłka z ładunkiem wybuchowym lub nieznaną substancją.*
W przypadku podejrzenia jej otrzymania:

1. Odizolowanie miejsca znajdowania się podejrzanego pakunku (należy założyć, że podejrzanym pakunkiem jest ładunkiem wybuchowym, dopóki taka ewentualność nie zostanie wykluczona).
2. Nie należy dotykać, otwierać i przesuwać podejrzanego pakunku - w przypadku ładunku wybuchowego może on eksplodować w trakcie próby manipulowania
3. Okrycie pakunku w przypadku stwierdzenia wydobywania się z niego innej substancji (tylko jeżeli czas na to pozwala - okrycie pakunku w przypadku wycieku nieznannej substancji może ograniczyć rozprzestrzenianie się substancji)
4. Poinformowanie o stwierdzeniu pakunku osobą odpowiedzialną za uruchomienie procedury - osoba odpowiedzialna może zarządzić ewakuację całości personelu szkoły
5. Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocząć ewakuację zgodnie z planem ewakuacji
6. Nie należy używać telefonu komórkowego - eksplozja ładunku może zostać zainicjowana falami emitowanymi przez telefon komórkowy
7. Należy bezwzględnie wykonywać polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb
8. W miejscu ewakuacji należy policzyć wszystkie dzieci i poinformować osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi
9. Należy poinformować rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu - informacja ta pozwoli rodzicom na sprawny odbiór dzieci i nie spowoduje blokowania dróg ewakuacyjnych.

XX. Procedura w przypadku skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły.

a. SYTUACJA, GDY NASTĄPIŁO SKAŻENIE SZKOŁY (SZKOŁA OTRZYMUJE INFORMACJĘ O MOŻLIWYM SKAŻENIU SUBSTANCJĄ CHEMICZNĄ/BIOLOGICZNĄ - NP. TELEFON O ZAMIARZE ATAKU).

Należy wówczas:

- 1) zaalarmować wszystkich przebywających na terenie szkoły, a osoby przebywające na zewnątrz ewakuować do budynku szkoły przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru
- 2) natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby - policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego ataku
- 3) w budynku - szkole, zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację
- 4) w miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki - maski pyłowe, gazę, wate, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do zmywania skóry
- 5) przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń częsta zmiana tamponu lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji
- 6) powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku
- 7) do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji nie opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych
- 8) oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

b. SYTUACJA, GDY SZKOŁA ZOSTAŁA SKAŻONA SUBSTANCJĄ CHEMICZNĄ/BIOLOGICZNĄ, A ZAGROŻENIE ZOSTAŁO WYKRYTE NATYCHMIAST LUB SZYBKO PO JEGO POJAWIENIU SIĘ.

Należy wówczas:

1. Nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy
2. Aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem
- 3) Pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów
- 4) Opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób

5. Powiadomić osobę odpowiedzialną za zarządzanie kryzysowe w szkole - dyrektora, zastępcę dyrektora, osobę upoważnioną przez dyrekcję
6. Zaalarmować wszystkie osoby przebywające na terenie szkoły i ewakuować je w rejon ewakuacji, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru
7. Natychmiast po ogłoszeniu ewakuacji powiadomić odpowiednie służby - policja, straż pożarna, pogotowie ratunkowe kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia
8. Jeśli miał miejsce kontakt z substancją, należy: umyć dokładnie ręce wodą i mydłem, zdjąć ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją i włożyć do plastikowego worka
9. Po kontakcie z substancją nie wolno: jeść, pić, palić do czasu uzyskania zgody odpowiednich służb - policja, straż pożarna, wyspecjalizowana jednostka zwalczania skażeń i zakażeń
10. W obiekcie – budynku, do którego nastąpiła ewakuacja zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację
11. Sporządzić listę osób, które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej. Listę przekazać policji.
12. W miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki - maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do zmywania skóry
13. Przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środków biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń - częsta zmiana tamponu lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji
14. Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku
15. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

c. SYTUACJA, GDY SZKOŁA ZOSTAŁA SKAŻONA SUBSTANCJĄ CHEMICZNĄ/BIOLOGICZNĄ, A ZAGROŻENIE ZOSTAŁO WYKRYTE PÓŹNO, NP. GDY POJAWIŁY SIĘ OBJAWY REAKCJI NA SUBSTANCJĘ LUB/I OGNISKA ZACHOROWAŃ:

Należy wtedy:

1. Nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy
- 2) powiadomić osobę odpowiedzialną w szkole za zarządzanie kryzysowe - dyrektora, zastępcę dyrektora, osobę upoważnioną przez dyrekcję

- 3) przykryć substancję np. kocem, aby zapobiec jej rozprzestrzenianiu się
- 4) pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów
- 5) opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzonej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób
- 6) ogłosić alarm i wszystkich uczniów, nauczycieli oraz pracowników znajdujących się bezpośrednio poza budynkiem, a przebywających na terenie szkoły ewakuować do wnętrza szkoły
- 7) natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby - policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia
- 8) w szkole zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację a budynek szkoły wraz ze wszystkimi obecnymi wewnątrz osobami odizolować od bezpośredniego otoczenia przygotowując się do ewentualnej kwarantanny
- 9) oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

XXI. Procedura w przypadku pedofilii w szkole

1. Po stwierdzeniu zagrożenia jest powiadomienie dyrektora oraz pedagoga/psychologa szkolnego
2. W przypadku potwierdzenia informacji o pojawianiu się osób obcych, zaczepiających uczniów, należy bezzwłocznie powiadomić najbliższą placówkę Policji
3. Dyrektor szkoły winien przekazać pracownikom szkoły informację o stwierdzonym zagrożeniu
4. Wychowawcy klas oraz pedagog/psycholog szkolny winni podjąć działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania potencjalnego zagrożenia oraz wskazania możliwych form przekazania informacji o osobach, które mogą stwarzać zagrożenie
5. W przypadku stwierdzenia, że uczeń był molestowany, bezzwłocznie powinni zostać powiadomieni i wezwani rodzice/prawni opiekunowie ucznia oraz policja w celu przeprowadzenia czynności sprawdzających, które umożliwią ustalenie sprawy molestowania
6. Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny przeprowadza indywidualną rozmowę z uczniem (w obecności rodziców ustala przyczyny i okoliczności zdarzenia)
7. Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia
8. Dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami ustali działania z udziałem psychologa lub pedagoga w celu zapewnienia opieki na uczennicą/uczniem

XXII. Procedura w wypadku wystąpienia przypadków rozpowszechniania pornografii w szkole przez ucznia:

W przypadku powzięcia przez nauczyciela/rodzica lub inną osobę informacji o rozpowszechnianiu przez ucznia pornografii w Internecie, w szkole należy bezzwłocznie powiadomić dyrektora szkoły oraz administratora sieci o zaistniałym zdarzeniu

1. W przypadku, gdy uczeń przekazuje informację o osobach, które pokazywały materiały pornograficzne, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez sprawców zdarzenia.
2. Dyrektor szkoły winien przekazać informację o stwierdzonym zagrożeniu pracownikom szkoły.
3. Wychowawca klasy i pedagog/psycholog szkolny winien podjąć działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania zagrożeń, jakie niesie za sobą upublicznianie materiałów o charakterze pornograficznym oraz wskazania możliwych konsekwencji tego typu działań
4. Dyrektor winien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia, który rozpowszechniał materiały pornograficzne
5. Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.

XXIII. Procedura w przypadku wystąpienia przypadków prostytucji w szkole lub wśród uczniów

W przypadku otrzymania informacji o sytuacji, w której uczeń był świadkiem czynności mogących mieć znamiona prostytucji, nauczyciel/pracownik przyjmujący zawiadomienie powinien powiadomić o zaistniałym wydarzeniu dyrektora szkoły.

1. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji, nauczyciel powiadamia wychowawcę klasy, który powinien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
2. W przypadku stwierdzenia przez pracownika/nauczyciela, że uczeń/uczennica świadomie lub nie, dopuszczał się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie się, powinien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
3. Wychowawca winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej można zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
4. Jeżeli rodzice/opiekunowie prawni ucznia odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły winien pisemnie powiadomić o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub Policję (specjalistę ds. nieletnich).
5. W sytuacji, gdy szkoła wykorzystwała wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenia ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły winien powiadomić sąd rodzinny lub Policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
6. Jeżeli postępowanie świadczące o demoralizacji przejawia uczeń, który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych, czy popełnienie przestępstwa, to postępowanie nauczyciela powinno być określone przez statut i/lub regulamin szkoły.
7. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu karnego, dyrektor szkoły jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję.

8. Dyrektor szkoły winien powiadomić Policję o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.
9. Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.
10. Dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami ustala konieczność podjęcia działań z udziałem psychologa dziecięcego w celu zapewnienia opieki nad uczniem/uczennicą, którzy świadomie lub nie dopuszczali się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie się.

XXIV. Procedura postępowania w przypadku wystąpienia przypadków niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły powinien powiadomić wychowawcę klasy i/lub pedagoga/psychologa szkolnego o przypadkach niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole, a jeżeli jest ich świadkiem, żąda od ucznia zaprzestania czynności i podejmuje z nim rozmowę wychowawczą
- 2.. W przypadku, gdy uczeń przekazuje nauczycielowi informację o niepokojących zachowaniach seksualnych, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez uczniów, którzy brali czynny udział w tego typu zachowaniach
3. Wychowawca lub pedagog/ psycholog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem oraz informuje o zaistniałym zdarzeniu rodziców ucznia.
4. Jeżeli przeprowadzenie rozmowy z uczniem nie jest wystarczające dla zmiany jego zachowań, wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny przekazuje rodzicom informację o zachowaniu ich dziecka, zobowiązując ich jednocześnie do szczególnego nadzoru nad nim. Wychowawca może wezwać rodziców/opiekunów prawnych ucznia do szkoły i przeprowadzić rozmowę z uczniem w ich obecności oraz ustalić z nimi dalsze wspólne postępowanie z dzieckiem.
5. W sytuacji, kiedy rodzice odmawiają współpracy lub nie reagują na wezwanie do pojawienia się w szkole oraz gdy szkoła wykorzysta dostępne jej metody oddziaływań wychowawczych i nie przynoszą one spodziewanych efektów, a zachowanie ucznia wskazuje na znaczny stopień demoralizacji (np. uprawianie nierzędu), dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich lub Policję – Wydział ds. Nieletnich.
6. Gdy zachowanie ucznia może świadczyć o popełnieniu przez niego przestępstwa (np. gwałtu), pedagog/psycholog szkolny w porozumieniu z dyrektorem szkoły po uprzednim powiadomieniu o zajściu rodziców/opiekunów ucznia, zawiadamia najbliższą jednostkę Policji, która dalej postępuje zgodnie ze swoimi procedurami. Pedagog/psycholog szkolny całe zdarzenie dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę.
7. Jeżeli postępowanie świadczące o demoralizacji przejawia uczeń, który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych, czy popełnienie przestępstwa, to postępowanie nauczyciela powinno być określone przez statut i/lub regulamin szkoły.
8. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu karnego, dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję.

XXV. Procedura w przypadku naruszenia prywatności dotyczące nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku dziecka i pracownika szkoły

Gdy sprawcą jest uczeń - kolega ofiary ze szkoły czy klasy, uczniowie lub rodzice winni skontaktować się z dyrektorem szkoły, wychowawcą. W przypadku, gdy do naruszenia prywatności poprzez kradzież, wyłudzenie danych osobowych wykorzystanie wizerunku dziecka dochodzi ze strony dorosłych osób trzecich, rodzice winni skontaktować się bezpośrednio z Policją i powiadomić o tym szkołę (zgodnie z Kodeksem Karnym ściganie następuje tu na wniosek pokrzywdzonego). Istotne dla ścigania sprawcy będzie uzyskanie dowodów, że sprawca zmierzał do wyrządzenia ofierze szkody majątkowej lub osobistej.

1. Należy zabezpieczyć dowody nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem działania - w formie elektronicznej (e-mail, zrzut ekranu, konwersacja w komunikatorze lub sms). Równolegle należy dokonać zmian tych danych identyfikujących, które zależą od ofiary, tj. haseł i loginów lub kodów dostępu do platform i portali internetowych, tak aby uniemożliwić kontynuację procederu naruszenia prywatności - w działaniu tym ucznia powinna wspierać osoba dorosła. Jeśli wykradzione dane zostały wykorzystane w celu naruszenia dobrego wizerunku ofiary, bądź w innych celach niezgodnych z prawem należy dążyć do wyjaśnienia tych działań i usunięcia ich skutków, także tych widocznych w Internecie. Likwidacja stron internetowych czy profili w portalach społecznościowych, która wymagać będzie interwencji w zebrane dowody musi odbywać się za zgodą Policji (o ile została powiadomiona). Szczególnej uwagi wymagają incydenty kradzieży tożsamości w celu posłużenia się nią np. podczas zakupu towarów *online* lub dokonania transakcji finansowych. W tym przypadku należy skontaktować się ze sklepem lub pożyczkodawcą i wyjaśnić charakter zdarzenia. O czynach niezgodnych z prawem należy powiadomić Policję.

2. W przypadku, gdy dowody jasno wskazują na konkretnego sprawcę oraz na spełnianie przesłanki, iż sprawca zmierzał do wyrządzenia ofierze szkody majątkowej lub osobistej należy je zabezpieczyć i przekazać Policji. W przypadku, gdy trudno to ustalić, identyfikacji dokonać winna Policja.

W przypadku znanego sprawcy, który jednak nie działał z powyższych pobudek, szkoła powinna dążyć do rozwiązania problemu w ramach działań wychowawczo –profilaktycznych uzgodnionych rodzicami.

3. Gdy sprawcą incydentu jest uczeń szkoły, należy wobec niego – w porozumieniu z rodzicami – podjąć działania profilaktyczne , zmierzające do uświadomienia nieodpowiedniego i nielegalnego charakteru czynów, jakich dokonał. Jednym z elementów takich działań powinno być zadośćuczynienie osobie poszkodowanej.

Celem takich działań winno być nie tylko nabycie odpowiedniej wiedzy przez ucznia na temat wagi poszanowania prywatności w codziennym życiu, ale trwała zmiana jego postawy na akceptującą szacunek dla wizerunku i prywatności. Działania takie szkoła winna podjąć niezależnie od powiadomienia Policji/ sądu rodzinnego.

4. Dyrekcja szkoły winna podjąć decyzje w sprawie powiadomienia o incydencie Policji, biorąc pod uwagę rodzaj czynu oraz wiek sprawcy, jego dotychczasowe zachowanie, postawę po odkryciu incydentu , opinie wychowawcy i pedagoga. Dobrym rozwiązaniem jest uzyskanie interpretacji prawnej radcy prawnego

5. Nieletnią ofiarę incydentów należy otoczyć – w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi - opieką pedagogiczno-psychologiczną i powiadomić o działaniach podjętych w celu usunięcia skutków działania sprawcy (np. usunięcie z Internetu intymnych zdjęć ofiary, zablokowanie dostępu do konta w portalu społecznościowym). Jeśli kradzież tożsamości, bądź naruszenie dobrego wizerunku ofiary jest znane tylko jej i rodzicom, szkoła winna zapewnić poufność działań, tak aby informacje narażające ofiarę na naruszenie wizerunku nie były rozpowszechniane. Gdy kradzież tożsamości, bądź naruszenie dobrego wizerunku ofiary jest znane szerszemu gronu uczniów szkoły, należy podjąć wobec nich działania wychowawcze, zwracające uwagę na negatywną ocenę naruszenia wizerunku ucznia – koleżanki lub kolegi oraz odpowiedzialność prawną..

6. Gdy naruszenie prywatności, czy wyłudzenie lub kradzież tożsamości skutkują wyrządzeniem ofierze szkody majątkowej lub osobistej, rodzice ucznia winni o tym powiadomić Policję.

W przypadku konieczności podejmowania dalszych działań pomocowych wobec ofiary, można skierować ucznia, za zgodą i we współpracy z rodzicami/opiekunami prawnymi, do placówki specjalistycznej, np. terapeutycznej.

XXVI. Procedura w przypadku cyberprzemocy

1. Jeśli zgłaszającym jest ofiara cyberprzemocy, podejmując działania przede wszystkim należy okazać wsparcie, z zachowaniem jej podmiotowości i poszanowaniem jej uczuć. Potwierdzić, że ujawnienie przemocy jest dobrą decyzją. Taką rozmowę należy przeprowadzić w miejscu bezpiecznym, zapewniającym ofierze intymność. Nie należy podejmować kroków, które mogłyby prowadzić do powtórnej wiktyimizacji czy wzbudzić podejrzenia sprawcy (np. wywoływać ucznia z lekcji do dyrekcji).

Jeśli osobą zgłaszającą nie jest ofiara, na początku prosimy o opis sytuacji, także z zachowaniem podmiotowości i poszanowaniem uczuć osoby zgłaszającej (np. strach przed byciem kapusiem, obawa o własne bezpieczeństwo).

2. W każdej sytuacji w trakcie ustalania okoliczności trzeba ustalić charakter zdarzenia (rozmiar i rangę szkody, jednorazowość /powtarzalność). Realizując procedurę należy unikać działań, które mogłyby wtórnie stygmatyzować ofiarę lub sprawcę, np.: wywoływanie uczniów z lekcji, konfrontowanie ofiary i sprawcy, niewspółmierna kara, wytykanie palcami, etc. Trzeba dokonać oceny, czy zdarzenie wyczerpuje znamiona cyberprzemocy, czy jest np. niezbyt udanym żartem (wtedy trzeba podjąć działania profilaktyczne mające na celu nie dopuszczenie do eskalacji tego typu zachowań w stronę cyberprzemocy).

Należy zabezpieczyć wszystkie dowody związane z aktem cyberprzemocy (np. zrobić kopię materiałów, zanotować datę i czas otrzymania materiałów, dane nadawcy, adresy stron www, historię połączeń, etc.). W trakcie zbierania materiałów należy zadbać o bezpieczeństwo osób zaangażowanych w problem.

3. Identyfikacja sprawcy(ów) często jest możliwa dzięki zebranych materiałom – wynikom rozmów z osobą zgłaszającą, z ofiarą, analizie zebranych materiałów. Ofiara często domyśla się, kto stosuje wobec niego cyberprzemoc.

Jeśli ustalenie sprawcy nie jest możliwe, a w ocenie kadry pedagogicznej jest to konieczne, należy skontaktować się z Policją. Bezwzględnie należy zgłosić rozpowszechnianie nagich zdjęć osób poniżej 18 roku życia (art. 202 par. 3 KK)

4. Gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, pedagog szkolny powinien przeprowadzić z nim rozmowę o jego zachowaniu. Rozmowa taka ma służyć ustaleniu okoliczności zdarzenia, jego wspólnej analizie (w tym np. przyjrzeniu się przyczynom), a także próbie rozwiązania sytuacji konfliktowej (w tym sposobów zadośćuczynienia ofiarom cyberprzemocy).

W pierwszej kolejności należy udzielić wsparcia ofierze. Musi się ona czuć bezpieczna i zaopiekowana przez dorosłych

Należy pomóc ofierze (rodzicom ofiary) w zabezpieczeniu dowodów (to może być dla niej zadanie trudne zarówno ze względów technicznych, jak i emocjonalnych), zerwaniu kontaktu ze sprawcą, zadbaniu o podstawowe zasady bezpieczeństwa on-line (np. nieudostępnianie swoich danych kontaktowych, kształtowanie swojego wizerunku etc).

W trakcie rozmowy z dzieckiem i/lub jego rodzicami/opiekunami, jeśli jest to wskazane, można zaproponować pomoc specjalisty (np. psycholog szkolny, poradnia psychologiczno-pedagogiczna) oraz przekazać informację o możliwości zgłoszenia sprawy Policji.

Szkoła powinna powiadomić odpowiednie służby (np. sąd rodzinny), gdy wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje z statutu i/lub regulaminu wobec ucznia) i interwencje pedagogiczne, a ich zastosowanie nie przynosi pożądaných rezultatów (np. nie ma zmian postawy ucznia).

Kontakt z Policją wymagają wszelkie sytuacje, w których zostało naruszone prawo (np. groźby karalne, świadome publikowanie nielegalnych treści, rozpowszechnianie nagich zdjęć z udziałem małoletnich). Za zgłoszenie powinien odpowiadać dyrektor szkoły.

Kontakt z dostawcą usługi może być wskazany w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów. Do podjęcia takiego działania stymuluje administratora serwisu art. 14 Ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz.U. z 2019 r. poz. 123).